2024/1263

30.4.2024.

UREDBA (EU) 2024/1263 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

od 29. travnja 2024.

o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 6.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacrta zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ([1]),

u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ([2]),

budući da:

(1) Koordinacija ekonomskih politika država članica u Uniji, kako je predviđena Ugovorom o funkcioniranju Europske unije (UFEU), podrazumijeva poštovanje općih načela stabilnih cijena, zdravih javnih financija i monetarnih uvjeta te održive platne bilance.

(2) Pakt o stabilnosti i rastu, koji se izvorno sastojao od uredaba Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([3]) i (EZ) br. 1467/97 ([4]) i Rezolucije Europskog vijeća od 17. lipnja 1997. ([5]), temelji se na cilju dobrih i održivih javnih financija kao sredstvu za jačanje uvjeta za stabilnost cijena i za snažan, održiv i uključiv rast koji se temelji na financijskoj stabilnosti, čime se doprinosi ostvarivanju Unijinih ciljeva za održiv rast i zapošljavanje.

(3) Okvir fiskalnog upravljanja dio je europskog semestra, koji također obuhvaća koordinaciju i nadzor širih ekonomskih politika i politika zapošljavanja država članica, u skladu s člancima 121. i 148. UFEU-a, uključujući europski stup socijalnih prava, te povezane preporuke za pojedine zemlje.

(4) Uključivanje nacionalnih parlamenata, socijalnih partnera, organizacija civilnog društva i drugih relevantnih dionika u europski semestar ključno je kako bi se osiguralo preuzimanje odgovornosti na nacionalnoj razini za ekonomske i fiskalne politike kao i transparentno i uključivo donošenje politika.

(5) Unijin okvir gospodarskog upravljanja trebalo bi prilagoditi kako bi se na bolji način uzela u obzir povećana heterogenost fiskalnih pozicija, javnog duga i gospodarskih izazova te drugih ranjivosti u državama članicama. Odlučan odgovor politika na pandemiju bolesti COVID-19 pokazao se vrlo djelotvornim u ublažavanju gospodarskih i socijalnih posljedica krize uzrokovane tom pandemijom, ali je doveo do znatnog povećanja udjela duga javnog i privatnog sektora te ukazao na važnost postupnog, realističnog i održivog smanjenja udjela duga i deficita na razborite razine, i to na način kojim se potiče rast, osigurava manevarski prostor za protucikličke politike i uklanjaju makroekonomske neravnoteže, a da se pritom uzimaju u obzir ciljevi zapošljavanja i socijalni ciljevi. Unijin okvir gospodarskog upravljanja istodobno bi trebalo prilagoditi da pomaže u svladavanju srednjoročnih i dugoročnih izazova koji su pred Unijom, kao što je ostvarenje pravedne digitalne i zelene tranzicije, što uključuje klimatski cilj utvrđen u Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća ([6]), osiguravanje energetske sigurnosti, podupiranje otvorene strateške autonomije, odgovor na demografske promjene, jačanje socijalne i gospodarske otpornosti i kontinuirane konvergencije te provedbu Strateškog kompasa za sigurnost i obranu, pri čemu sve od navedenoga zahtijeva reforme i postojano visoke razine ulaganja tijekom idućih godina.

([1]) SL C 290, 18.8.2023., str. 17.
([2]) Stajalište Europskog parlamenta od 23. travnja 2024. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 29. travnja 2024.
([3]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika (SL L 209, 2.8.1997., str. 1.).
([4]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6.).
([5]) Rezolucija Europskog vijeća o Paktu o stabilnosti i rastu, Amsterdam, 17. lipnja 1997. (SL C 236, 2.8.1997., str. 1.).
([6]) Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi") (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

(6) Unijinim okvirom gospodarskog upravljanja trebalo bi promicati dobre i održive javne financije i održiv i uključiv rast te stoga praviti razliku između država članica uzimajući u obzir njihove gospodarske izazove i izazove u pogledu javnog duga i dopuštajući višegodišnje smjerove fiskalnih kretanja za pojedine zemlje, uz osiguravanje djelotvornog multilateralnog nadzora i poštovanje načela jednakog postupanja.

(7) Osiguravanje prikladne razine javnih ulaganja nužno je za postizanje glavnih ciljeva reforme okvira gospodarskog upravljanja utvrđenih u ovoj Uredbi kao i za nastojanja da se ostvare postojeći i budući prioriteti Unije. Provedbom financijskih instrumenata, kao što su fondovi kohezijske politike, koji trenutačno obuhvaćaju Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijski fond uspostavljene Uredbom (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća ([7]), Europski socijalni fond plus (ESF+) uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća ([8]) i Fond za pravednu tranziciju uspostavljen Uredbom (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća ([9]), u okviru Instrumenta Europske unije za oporavak uspostavljenog Uredbom Vijeća (EU) 2020/2094 ([10]) ili u okviru Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji uspostavljenog Uredbom Vijeća (EU) 2020/672 ([11]) mogle bi se izvući pouke za poboljšanje djelotvornosti i učinkovitosti politika ulaganja i zapošljavanja te za sve instrumente Unije za ulaganja kojima se nastoje ostvariti zajednički prioriteti Unije.

(8) U okviru postupka multilateralnog nadzora iz članka 121. stavaka 2., 3. i 4. te članka 148. stavka 4. UFEU-a trebalo bi pratiti cjelokupni raspon gospodarskih kretanja i kretanja u području zapošljavanja u svakoj državi članici i Uniji u cjelini. To uključuje otkrivanje makroekonomskih neravnoteža te sprečavanje i ispravljanje prekomjernih neravnoteža, kako je utvrđeno u uredbama (EU) br. 1174/2011 ([12]) i (EU) br. 1176/2011 ([13]) Europskog parlamenta i Vijeća. U cilju praćenja tih gospodarskih kretanja i kretanja u području zapošljavanja države članice trebale bi dostavljati informacije u obliku srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova koji obuhvaćaju četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje, ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja dotične države članice. U okviru integrirane analize kretanja u području zapošljavanja i socijalnih kretanja u kontekstu europskog semestra Komisija procjenjuje rizike za uzlaznu socijalnu konvergenciju u državama članicama i prati napredak u provedbi načelâ europskog stupa socijalnih prava na temelju pregleda socijalnih pokazatelja i načelâ okvira za socijalnu konvergenciju.

(9) Trebalo bi utvrditi detaljna pravila o sadržaju, dostavljanju, ocjenjivanju, potvrđivanju i praćenju nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova kako bi se promicale dobre i održive javne financije, održiv i uključiv rast u državama članicama i otpornost putem reformi i ulaganja, uključujući one koji doprinose zajedničkim prioritetima Unije, te kako bi se spriječio nastanak prekomjernih državnih deficita.

(10) U nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima trebalo bi objediniti fiskalnu politiku, strukturne reforme i ulaganja svake države članice. Ti bi planovi trebali biti okosnica Unijina okvira gospodarskog upravljanja. Svaka bi država članica trebala predstaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u kojem se utvrđuju njezin smjer fiskalnih kretanja te prioritetne javna ulaganja i reforme kojima se zajedno osiguravaju održivo i postupno smanjenje duga i održiv i uključiv rast te izbjegava prociklička fiskalna politika. Ti bi planovi također trebali uključivati šire reforme i ulaganja, među ostalim u vezi sa zajedničkim prioritetima Unije, a to su zelena tranzicija, uključujući europski zeleni plan i tranziciju prema klimatskoj neutralnosti do 2050. u skladu s Uredbom (EU) 2021/1119 i putem provedbe nacionalnih energetskih i klimatskih planova dostavljenih na temelju Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ([14]); digitalna tranzicija, uključujući program politike za digitalno

([7]) Uredba (EU) 2021/1058 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o Europskom fondu za regionalni razvoj i Kohezijskom fondu (SL L 231, 30.6.2021., str. 60.).

([8]) Uredba (EU) 2021/1057 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) i stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1296/2013 (SL L 231, 30.6.2021., str. 21.).

([9]) Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1.).

([10]) Uredba Vijeća (EU) 2020/2094 od 14. prosinca 2020. o uspostavi Instrumenta Europske unije za oporavak radi potpore oporavku nakon krize uzrokovane bolešću COVID-19 (SL L 433 I, 22.12.2020., str. 23.).

([11]) Uredba Vijeća (EU) 2020/672 od 19. svibnja 2020. o uspostavi Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE) nakon izbijanja bolesti COVID-19 (SL L 159, 20.5.2020., str. 1.).

([12]) Uredba (EU) br. 1174/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o provedbenim mjerama za ispravljanje prekomjernih makroekonomskih neravnoteža u europodručju (SL L 306, 23.11.2011., str. 8.).

([13]) Uredba (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža (SL L 306, 23.11.2011., str. 25.).

([14]) Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

desetljeće do 2030. uspostavljen Odlukom (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća ([15]); društvena i gospodarska otpornost i provedba europskog stupa socijalnih prava, uključujući povezane ciljeve u području zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva do 2030.; energetska sigurnost; te, ako je to primjenjivo, izgradnja obrambenih sposobnosti, uključujući Strateški kompas za sigurnost i obranu, ili naknadne akte Unije relevantne za te prioritete. Tijekom operativnog razdoblja Mehanizma za oporavak i otpornost uspostavljenog Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ([16]) pri izradi nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir obveze preuzete u nacionalnim planovima za oporavak i otpornost.

(11) Fondovi kohezijske politike usklađeni su i s europskim semestrom. Reforme i ulaganja u okviru tih fondova dio su politike dugoročnih ulaganja iz proračuna Unije te bi ih također na odgovarajući način trebalo uzeti u obzir pri izradi nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova radi osiguravanja dosljednosti i, prema potrebi, komplementarnosti.

(12) Kako bi se osigurala usklađenost s ovom Uredbom, dostavljanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana trebao bi prethoditi tehnički dijalog s Komisijom. Komisijina ocjena nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova trebala bi uključivati sažetak tog tehničkog dijaloga. Vijeće bi, na temelju preporuke Komisije, trebalo donijeti preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda te, prema potrebi, potvrditi reforme i ulaganja na kojima se temelji moguće produljenje razdoblja prilagodbe.

(13) Kako bi se pojednostavnio fiskalni okvir Unije i povećala transparentnost, jedinstveni operativni pokazatelj koji se temelji na održivosti duga trebao bi biti osnova za utvrđivanje fiskalnog kretanja i za provedbu godišnjeg fiskalnog nadzora za svaku državu članicu. Taj jedinstveni operativni pokazatelj trebao bi se temeljiti na neto primarnim rashodima koje financira država, tj.: državnim rashodima bez izdataka za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, kao i cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost. U skladu s vodećim načelima kojima se Komisija služi za svrstavanje transakcija pod jednokratne transakcije i druge privremene mjere, te jednokratne i druge privremene mjere također bi trebalo isključiti iz pokazatelja neto rashoda. Taj pokazatelj, na koji ne utječu djelovanje automatskih stabilizatora i druge fluktuacije rashoda izvan izravne kontrole države, pruža manevarski prostor za protucikličku makroekonomsku stabilizaciju.

(14) Kako bi utvrdila okvir za dijalog koji prethodi dostavljanju nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova, Komisija bi državama članicama s dugom opće države koji premašuje 60 % BDP-a ili s državnim deficitom koji premašuje 3 % BDP-a, kako je utvrđeno u članku 126. stavku 2. UFEU-a u vezi s Protokolom (br. 12) o postupku u slučaju prekomjernog deficita priloženim Ugovoru o Europskoj uniji (UEU) i UFEU-u („Protokol (br. 12)”), trebala dostaviti referentni smjer kretanja koji obuhvaća četverogodišnje razdoblje prilagodbe uz moguće produljenje za najviše tri godine. Taj smjer kretanja trebao bi se temeljiti na rizicima, biti prilagođen pojedinoj zemlji i zasnivati se na održivosti duga kako bi se osigurao pristup koji je usmjereniji na budućnost i prilagođen trenutačnim i budućim izazovima.

(15) Na zahtjev države članice s državnim dugom koji ne premašuje 60 % BDP-a i državnim deficitom koji ne premašuje 3 % BDP-a Komisija bi toj državi članici trebala dostaviti smjernice u obliku tehničkih informacija.

(16) Tijekom mjeseca prije roka do kojeg Komisija državi članici treba dostaviti referentni smjer kretanja ili tehničke informacije, ta bi država članica trebala imati mogućnost zatražiti tehničku razmjenu informacija s Komisijom. Ta bi tehnička razmjena informacija trebala pružiti priliku za raspravu o najnovijim dostupnim statističkim informacijama i gospodarskim i fiskalnim izgledima dotične države članice, uz osiguravanje jednakog postupanja prema državama članicama.

(17) Okvir Unije za multilateralni proračunski nadzor temelji se na statističkim podacima Eurostata, koji je, u ime Komisije, odgovoran za osiguravanje kvalitete fiskalnih podataka prikupljenih u skladu s Europskim sustavom nacionalnih i regionalnih računa. Eurostat treba uspostaviti okvir na temelju kojeg će države članice izvješćivati o statističkim podacima o nacionalnom sufinanciranju programa koji se financiraju sredstvima Unije, a koji su potrebni za provedbu ove Uredbe i koje Eurostat trenutačno ne prikuplja. Dok se ne uspostavi okvir za prikupljanje i dostavu takvih podataka, države članice trebale bi se moći oslanjati na procjene. Format, opseg, učestalost i rokove za dostavu takvih podataka od strane država članica trebaju utvrditi relevantna tijela Unije za statistiku.

([15]) Odluka (EU) 2022/2481 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o uspostavi programa politike za digitalno desetljeće do 2030 (SL L 323, 19.12.2022., str. 4.).

([16]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

(18) Referentnim smjerom kretanja trebalo bi se osigurati da se do kraja razdoblja prilagodbe dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da ostane na razboritim razinama, čak i u nepovoljnim scenarijima. Osim toga, njime bi se trebalo osigurati da se deficit opće države smanji na razinu ispod 3 % BDP-a i na njoj održava, uzimajući pritom u obzir činjenicu da bi se države članice nakon završetka razdoblja prilagodbe mogle suočiti s dodatnim troškovima, kao što su troškovi povezani sa starenjem stanovništva. Konačno, njime bi trebalo osigurati usklađenost s korektivnom putanjom na temelju Uredbe Vijeća (EZ) br. 1467/97.

(19) Kako bi se poboljšala predvidljivost ishoda okvira Unije za multilateralni proračunski nadzor i ojačalo jednako postupanje prema državama članicama, referentni smjer kretanja trebao bi biti *ex ante* usklađen sa zaštitnom mjerom za održivost duga. Tom bi se zaštitnom mjerom trebalo osigurati da se u fazi izrade nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova predviđeni udio državnog duga smanji za minimalni godišnji prosjek. Ona bi služila kao minimalni zahtjev za djelovanje na kojem se temelje referentni smjer kretanja i kretanje neto rashoda. Zbog specifičnog sastava nepodmirenog državnog duga Grčke znatan iznos plaćanja odgođenih kamata treba dospjeti 2033. Povezano iznimno povećanje udjela duga opće države u BDP-u Grčke stoga ne bi trebalo uzeti u obzir pri primjeni zaštitne mjere za održivost duga.

(20) Očekuje se da će zahtjevi za referentni smjer kretanja koji se temelje na rizicima biti dostatni da se razine državnog deficita snize znatno ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a. Međutim, kako bi okvir za multilateralni proračunski nadzor postao otporniji na neizvjesna kretanja makrofiskalnih varijabli, u referentnom smjeru kretanja trebalo bi predvidjeti i zajedničku marginu otpornosti u odnosu na referentnu vrijednost deficita iz članka 126. stavka 2. UFEU-a u vezi s Protokolom (br. 12) ili konvergenciju prema toj referentnoj vrijednosti deficita. Tom zajedničkom zaštitnom mjerom za otpornost trebalo bi osigurati izgradnju fiskalnih rezervi za nepovoljne okolnosti i šokove te na taj način olakšati provedbu protucikličkih politika na temelju fiskalnog okvira Unije.

(21) Za prve nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove vjerodostojnost smanjenja državnog duga u srednjoročnom razdoblju trebala bi se temeljiti na metodologiji opisanoj u izvješću Komisije o održivosti duga za 2023. Radna skupina za analizu održivosti duga trebala bi razmotriti moguća metodološka poboljšanja, među ostalim u pogledu temeljnih pretpostavki. Tu bi radnu skupinu trebali činiti stručnjaci iz država članica, Komisije i Europske središnje banke. Ta bi radna skupina trebala pozvati Europski fiskalni odbor i Europski stabilizacijski mehanizam da sudjeluju kao promatrači. Nadležni odbor Europskog parlamenta trebao bi imati mogućnost pozvati Komisiju da predstavi svoju metodologiju u kontekstu gospodarskog dijaloga uspostavljenog ovom Uredbom.

(22) Kako bi procijenila jesu li na kraju četverogodišnjeg ili petogodišnjeg razdoblja provedbe nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana potrebne dodatne prilagodbe, Komisija bi trebala ponovno procijeniti situaciju i izdati novi referentni smjer kretanja ako je državni dug države članice i dalje veći od 60 % BDP-a ili ako je njezin državni deficit veći od 3 % BDP-a.

(23) U svakom nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu trebalo bi navesti njegov status u kontekstu nacionalnih postupaka, a posebno je li predstavljen nacionalnom parlamentu i je li ga nacionalni parlament odobrio. U nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu trebalo bi navesti i je li nacionalni parlament imao priliku raspraviti o preporuci Vijeća o prethodnom planu i, ako je to relevantno, o bilo kojoj drugoj preporuci ili odluci Vijeća ili upozorenju Komisije. Ako je ono dostupno, mišljenje neovisne fiskalne institucije osnovane u skladu s Direktivom Vijeća 2011/85/EU ([17]) trebalo bi priložiti nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu koji se dostavlja Komisiji. Prije dostavljanja drugog i naknadnih nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova svaka država članica trebala bi, u skladu sa svojim nacionalnim pravnim okvirom, provesti savjetovanje sa socijalnim partnerima, regionalnim tijelima, organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim nacionalnim dionicima. Informacije o savjetovanju s nacionalnim parlamentima i o postupku savjetovanja trebalo bi uključiti u nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. S obzirom na kraći rok predviđen za izradu prvih nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova države članice mogle bi prije toga u odgovarajućim rokovima provesti savjetovanje.

(24) U slučaju imenovanja nove vlade država članica trebala bi imati mogućnost da Komisiji dostavi revidiran nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Ako objektivne okolnosti sprečavaju provedbu nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana, država članica trebala bi imati mogućnost zatražiti dostavljanje revidiranog plana Komisiji najkasnije 12 mjeseci prije završetka postojećeg plana.

([17]) Direktiva Vijeća 2011/85/EU od 8. studenoga 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L 306, 23.11.2011., str. 41.).

(25) Ako se države članice u svojim nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima koriste pretpostavkama koje se razlikuju od okvira za srednjoročne projekcije državnog duga, te bi razlike trebale transparentno i na temelju dobrih ekonomskih argumenata objasniti i na odgovarajući način obrazložiti u okviru tehničkog dijaloga i u svojim nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima.

(26) Ako Vijeće smatra da revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan države članice nije usklađen sa zahtjevima iz ove Uredbe, Vijeće bi u pravilu trebalo preporučiti izvorni referentni smjer kretanja koji je Komisija prethodno dostavila kao kretanje neto rashoda.

(27) Kako bi se omogućila odgovarajuća interakcija zajedničkog okvira Unije i nacionalnih proračunskih okvira, Komisija bi svoju ocjenu usklađenosti države članice s njezinim kretanjem neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće trebala temeljiti samo na kretanjima neto rashoda. Ako to zahtijeva njihov nacionalni proračunski okvir, države članice trebale bi moći postaviti svoje nacionalne proračunske ciljeve na temelju drugog pokazatelja, kao što je strukturni saldo.

(28) Komisija bi pri ocjenjivanju nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova trebala ponajprije razmotriti vjerodostojnost makroekonomskih i fiskalnih pretpostavki u mjeri u kojoj se razlikuju od pretpostavki na kojima se temelji referentni smjer kretanja. Projekcije duga pod pretpostavkom nepromijenjenih politika koje treba uključiti u plan ponajprije bi trebale biti usporedive s projekcijama Komisije.

(29) Kako bi se osigurala provedba nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova, Komisija i Vijeće trebali bi pratiti reforme i ulaganja obuhvaćene tim planovima u okviru europskog semestra, na temelju godišnjih izvješća o napretku koja dostavljaju države članice i u skladu s člancima 121. i 148. UFEU-a. U tu bi svrhu trebali uspostaviti gospodarski dijalog s Europskim parlamentom.

(30) Europski parlament trebao bi redovito i na strukturiran način sudjelovati u europskom semestru radi povećanja transparentnosti te prihvaćanja i preuzimanja odgovornosti za odluke donesene u kontekstu europskog semestra. Predsjednik Vijeća i Komisija trebali bi redovito obavješćivati Europski parlament o rezultatima multilateralnog nadzora na temelju ove Uredbe. Informacije koje treba dostaviti u kontekstu ove Uredbe Komisija bi trebala pripremiti i dostaviti Vijeću te bi ih bez nepotrebne odgode trebalo staviti na raspolaganje Europskom parlamentu.

(31) Kako bi se osiguralo postupnije smanjenje duga, razdoblje prilagodbe može se produljiti za najviše tri godine ako država članica svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan temelji na skupu provjerljivih i vremenski ograničenih reformi i ulaganja kojima se, promatranima u cjelini, u načelu potiču rast i otpornost, podupire fiskalna održivost, nastoje ostvariti zajednički prioriteti Unije, uvažavaju relevantne preporuke za pojedinu zemlju u okviru europskog semestra, uključujući, ako je primjenjivo, preporuke izdane u okviru postupka u slučaju makroekonomske neravnoteže, kao i ulagački prioriteti za pojedinu zemlju, a da to ne dovede do smanjenja razine javnih ulaganja koja financira država tijekom razdoblja primjene plana u odnosu na srednjoročnu razinu prije početka primjene plana i uzimajući u obzir opseg i razmjere izazova za pojedinu zemlju.

(32) Skup reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe trebali bi biti usklađeni s obvezama iz odobrenog plana za oporavak i otpornost dotične države članice tijekom operativnog razdoblja Instrumenta za oporavak i otpornost i Sporazuma o partnerstvu dogovorenog u sklopu višegodišnjeg financijskog okvira. Ako planovi za oporavak i otpornost uključuju ambiciozne reforme i ulaganja, osobito u pogledu gospodarskog rasta i fiskalne održivosti u srednjoročnom razdoblju, trebalo bi smatrati da ispunjavaju zahtjeve za produljenje razdoblja prilagodbe za prve nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove.

(33) Skup reformi i ulaganja utvrđen u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima trebao bi biti usklađen sa zajedničkim prioritetima Unije, što obuhvaća postizanje pravedne zelene i digitalne tranzicije, uključujući usklađenost s klimatskim ciljem utvrđenim u Uredbi (EU) 2021/1119, socijalne i gospodarske otpornosti, uključujući europski stup socijalnih prava, energetske sigurnosti i, prema potrebi, izgradnju obrambenih sposobnosti. Komisija bi u svojoj ocjeni nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova posebnu pozornost trebala obratiti na te prioritete. Taj skup reformi i ulaganja trebao bi ujedno biti usklađen s provedbom nacionalnih strategija koje je utvrdila dotična država članica u okviru nastojanja da doprinese tim prioritetima Unije.

(34) U cilju poticanja strategija fiskalne konsolidacije kojima se potiče rast, učinak reformi i ulaganja, nakon što se provedu u okviru nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova, trebalo bi na odgovarajući način uzeti u obzir pri izradi naknadnih planova. Posebnu pozornost trebalo bi posvetiti učinku na fiskalnu održivost putem budućih javnih prihoda, rashoda i potencijalnog rasta, kao i doprinosu zajedničkim prioritetima Unije, na temelju pouzdanih gospodarskih dokaza utemeljenih na podacima.

(35) Ako država članica u utvrđenom roku ne ostvari na zadovoljavajući način vremenski ograničen skup reformi i ulaganja na kojima se temelji postupnije kretanje neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, Vijeće bi na preporuku Komisije trebalo moći preporučiti da se produljenje razdoblja prilagodbe skrati, odnosno da se pojača godišnja prilagodba, osim ako postoje objektivne okolnosti koje onemogućuju provedbu u početno zadanom roku.

(36) Komisija bi trebala uspostaviti kontrolni račun za svaku državu članicu kako bi se pratila godišnja i kumulativna pozitivna i negativna odstupanja zabilježenih neto rashoda od kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće. Na kontrolnom računu ne bi se trebala evidentirati odstupanja dok god su aktivirane klauzule o odstupanju. U skladu s člankom 2. stavkom 3. Uredbe (EZ) br. 1467/97, kada priprema izvješće na temelju članka 126. stavka 3. UFEU-a, Komisija bi kao relevantan čimbenik trebala uzeti u obzir napredak u provedbi reformi i ulaganja, uključujući prije svega politike za provedbu zajedničke strategije Unije za rast i zapošljavanje, te posebnu pozornost posvetiti financijskim doprinosima za postizanje zajedničkih prioriteta Unije kako su utvrđeni u ovoj Uredbi.

(37) Neovisne fiskalne institucije dokazale su svoje kapacitete za poticanje fiskalne discipline i jačanje pouzdanosti javnih financija država članica. Kako bi se povećalo preuzimanje odgovornosti na nacionalnoj razini, u Unijinu reformiranom okviru gospodarskog upravljanja trebalo bi zadržati savjetodavnu ulogu neovisnih fiskalnih institucija u cilju postupne nadogradnje njihovih kapaciteta.

(38) Stalni Europski fiskalni odbor, s većom razinom neovisnosti, trebao bi imati istaknutiju savjetodavnu ulogu u Unijinu okviru gospodarskog upravljanja. I dalje bi trebao provoditi evaluaciju provedbe Pakta o stabilnosti i rastu, procjenjivati buduće fiskalno stanje za europodručje u cjelini i savjetovati Komisiju i Vijeće, poštujući pritom ulogu i ovlaštenja Komisije utvrđene u UEU-u i UFEU-u. Neovisnost Odbora i njegov pristup informacijama trebalo bi unaprijediti. U postupku imenovanja predsjednika i članova Odbora trebalo bi se savjetovati s Vijećem i Europskim parlamentom. Pri imenovanjima bi, u mjeri u kojoj je to moguće, trebalo osigurati odgovarajuću geografsku i rodnu ravnotežu.

(39) Pri davanju mišljenja o nacrtima proračunskih planova dostavljenima na temelju Uredbe (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([18]) Komisija bi trebala procijeniti jesu li nacrti proračunskih planova usklađeni s kretanjima neto rashoda kako ih je utvrdio Vijeće na temelju ove Uredbe.

(40) U slučaju velikih šokova za europodručje ili za Uniju u cjelini potrebna je opća klauzula o odstupanju kako bi se moglo odgovoriti na ozbiljan gospodarski pad u europodručju ili u Uniji u cjelini dopuštanjem odstupanja od kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, pod uvjetom da takvo odstupanje ne ugrozi srednjoročnu fiskalnu održivost. Aktivacija i produljenje opće klauzule o odstupanju trebaju podlijegati preporuci Vijeća, koju bi Vijeće trebalo nastojati donijeti u roku od četiri tjedna od preporuke Komisije. Europski fiskalni odbor trebao bi dati mišljenje o produljenju opće klauzule o odstupanju.

(41) Uz opću klauzulu o odstupanju trebala bi postojati i klauzula o odstupanju za pojedine zemlje kako bi se omogućilo odstupanje od kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće kada iznimne okolnosti, kao što su nepredvidljivi vanjski događaji koji su izvan kontrole države članice, ostave goleme posljedice na javne financije države članice i zahtijevaju protucikličke fiskalne mjere, pod uvjetom da takvo odstupanje ne ugrozi srednjoročnu fiskalnu održivost. Aktivacija i produljenje klauzula o odstupanju za pojedine zemlje trebaju podlijegati preporuci Vijeća, koju bi Vijeće trebalo nastojati donijeti u roku od četiri tjedna od preporuke Komisije, uzimajući u obzir zahtjev dotične države članice za aktivaciju ili produljenje klauzule o odstupanju za pojedinu zemlju.

([18]) Uredba (EU) br. 473/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o zajedničkim odredbama za praćenje i procjenu nacrta proračunskih planova i osiguranju smanjenja prekomjernog deficita država članica u europodručju (SL L 140, 27.5.2013., str. 11.).

(42) Ova je Uredba dio paketa zajedno s Uredbom Vijeća (EU) 2024/1264 ([19]) i Direktivom Vijeća (EU) 2024/1265 ([20]). Tim trima zakonodavnim aktima (dalje u tekstu „reforma okvira gospodarskog upravljanja") reformira se Unijin okvir gospodarskog upravljanja tako što se u pravo Unije ugrađuje sadržaj glave III. (Fiskalni ugovor) Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju u ekonomskoj i monetarnoj uniji ([21]) od 2. ožujka 2012., u skladu s člankom 16. tog ugovora. Polazeći od iskustva država članica u provedbi Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju, reformom okvira gospodarskog upravljanja zadržana je srednjoročna orijentacija Fiskalnog ugovora kao alata za postizanje proračunske discipline i promicanje rasta. Reformom okvira gospodarskog upravljanja u većoj se mjeri uvažavaju specifičnosti svake pojedine zemlje, a svrha je povećati preuzimanje odgovornosti na nacionalnoj razini, među ostalim zadržavanjem savjetodavne uloge neovisnih fiskalnih institucija, što se u suštini temelji na zajedničkim načelima iz Fiskalnog ugovora o mehanizmima fiskalne korekcije koje je Komisija predložila u svojoj komunikaciji od 20. lipnja 2012. u skladu s člankom 3. stavkom 2. Ugovora o stabilnosti, koordinaciji i upravljanju. Analiza rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda za ukupnu ocjenu usklađenosti koja se zahtijeva Fiskalnim ugovorom propisana je u ovoj Uredbi. Kao i u Fiskalnom ugovoru, privremena odstupanja od srednjoročnog plana dopuštena su samo u iznimnim okolnostima u skladu s ovom Uredbom i u skladu s odredbama o kontrolnom računu. Slično kao u Fiskalnom ugovoru, u slučaju znatnih odstupanja od srednjoročnog plana trebalo bi provesti mjere za korekciju tih odstupanja u definiranom razdoblju. Reformom okvira gospodarskog upravljanja jačaju se fiskalni nadzor i postupci izvršenja kako bi se ispunila obveza promicanja dobrih i održivih javnih financija te održivog i uključivog rasta. Reformom okvira gospodarskog upravljanja stoga se zadržavaju temeljni ciljevi proračunske discipline i održivosti duga koji su utvrđeni u Fiskalnom ugovoru.

(43) Kako bi se osigurali djelotvorna provedba i odgovarajuće praćenje ove Uredbe, Komisija bi, nakon što zatraži mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora, trebala izdati pravodobne smjernice o informacijama koje države članice trebaju dostaviti u svojim nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima i u godišnjim izvješćima o napretku. Te bi smjernice trebalo objaviti.

(44) Multilateralni nadzor trebao bi se temeljiti na visokokvalitetnoj i neovisnoj statistici izrađenoj u skladu s načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ([22]).

(45) S obzirom na to da ciljeve ove Uredbe, tj. osiguravanje djelotvorne koordinacije ekonomskih politika i multilateralnog proračunskog nadzora, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinaka koordinacije i nadzora oni na bolji način mogu ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti utvrđenim u članku 5. UEU-a. U skladu s načelom proporcionalnosti utvrđenim u tom članku, ova Uredba ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tih ciljeva.

(46) S obzirom na postojeći rok u okviru Pakta o stabilnosti i rastu, ova bi Uredba trebala hitno stupiti na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*,

DONIJELI SU OVU UREDBU:

POGLAVLJE I.

PREDMET I DEFINICIJE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Uredbom utvrđuju pravila kojima se osigurava djelotvorna koordinacija dobrih ekonomskih politika država članica, čime se podupire ostvarivanje Unijinih ciljeva održivog i uključivog rasta i zapošljavanja.

([19]) Uredba Vijeća (EU) 2024/1264 od 29. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EZ) br. 1467/97 o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj).

([20]) Direktiva Vijeća (EU) 2024/1265 od 29. travnja 2024. o izmjeni Direktive 2011/85/EU o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

([21]) https://www.consilium.europa.eu/media/20399/st00tscg26_en12.pdf.

([22]) Uredba (EZ) br. 223/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009. o europskoj statistici i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ, Euratom) br. 1101/2008 Europskog parlamenta i Vijeća o dostavi povjerljivih statističkih podataka Statističkom uredu Europskih zajednica, Uredbe Vijeća (EZ) br. 322/97 o statistici Zajednice i Odluke Vijeća 89/382/EEZ, Euratom o osnivanju Odbora za statistički program Europskih zajednica (SL L 87, 31.3.2009., str. 164.).

2. Ovom se Uredbom utvrđuju detaljna pravila o sadržaju, dostavljanju, ocjenjivanju i praćenju nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova u sklopu multilateralnog proračunskog nadzora koji provode Vijeće i Komisija u cilju promicanja dobrih i održivih javnih financija, održivog i uključivog rasta i otpornosti putem reformi i ulaganja te sprečavanja prekomjernih državnih deficita.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Uredbe primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „preporuka za pojedinu zemlju” znači smjernice koje Vijeće na godišnjoj razini pruža državi članici o ekonomskoj, proračunskoj i strukturnoj politici te politici zapošljavanja u skladu s člancima 121. i 148. UFEU-a;

2. „neto rashodi” znači državni rashodi bez izdataka za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te jednokratnih i drugih privremenih mjera;

3. „referentni smjer kretanja” znači višegodišnji smjer kretanja neto rashoda koji dostavlja Komisija kako bi utvrdila okvir za dijalog s državama članicama čiji državni dug premašuje 60 % bruto domaćeg proizvoda (BDP) odnosno čiji državni deficit premašuje 3 % BDP-a tijekom izrade njihovih nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova;

4. „tehničke informacije” znači smjernice koje Komisija dostavlja na zahtjev državama članicama čiji državni dug ne premašuje 60 % BDP-a i čiji državni deficit ne premašuje 3 % BDP-a prije nego što države članice izrade svoje nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove;

5. „kretanje neto rashoda” znači višegodišnje kretanje neto rashoda države članice;

6. „nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan” znači dokument koji sadržava fiskalne i investicijske obveze te obveze pojedine države članice u pogledu reformi i obuhvaća četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje, ovisno o redovnom trajanju zakonodavnog razdoblja te države članice;

7. „godišnje izvješće o napretku” znači izvješće države članice o provedbi nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana, što uključuje kretanje neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, te reformama i ulaganjima;

8. „razdoblje prilagodbe” znači razdoblje tijekom kojeg se provodi fiskalna prilagodba države članice, a koje obuhvaća četverogodišnje razdoblje ili, u slučaju produljenja, četverogodišnje razdoblje uz dodatno razdoblje od najviše tri godine;

9. „kontrolni račun” znači evidencija kumulativnih pozitivnih i negativnih odstupanja zabilježenih neto rashoda u državi članici u odnosu na kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće;

10. „strukturni saldo” znači ciklički prilagođen saldo opće države bez jednokratnih i drugih privremenih mjera;

11. „strukturni primarni saldo” znači strukturni saldo bez izdataka za kamate.

POGLAVLJE II.

EUROPSKI SEMESTAR

Članak 3.

Europski semestar

1. Kako bi se osigurala tješnja koordinacija ekonomskih politika i održiva konvergencija gospodarskih i socijalnih rezultata država članica, Vijeće i Komisija, uz sudjelovanje Europskog parlamenta u skladu s člankom 27. ove Uredbe, provode multilateralni nadzor u kontekstu europskog semestra u skladu s ciljevima i zahtjevima utvrđenima u UFEU-u.

2. Multilateralni nadzor oslanja se na visokokvalitetnu i neovisnu statistiku izrađenu u skladu s načelima utvrđenima u Uredbi (EZ) br. 223/2009.

3. Europski semestar uključuje:

(a) oblikovanje i nadzor provedbe općih smjernica za ekonomske politike država članica i Unije u skladu s člankom 121. stavkom 2. UFEU-a, preporuka za pojedine zemlje i preporuke o ekonomskoj politici europodručja;

(b) oblikovanje i nadzor provedbe smjernica za zapošljavanje koje države članice trebaju uzeti u obzir u skladu s člankom 148. stavkom 2. UFEU-a, uključujući načela europskog stupa socijalnih prava, te povezanih preporuka za pojedine zemlje. Nadzor provedbe koji vrši Komisija uključuje napredak u provedbi načela europskog stupa socijalnih prava i njegovih glavnih ciljeva s pomoću pregleda socijalnih pokazatelja i okvira za utvrđivanje rizika za socijalnu konvergenciju;

(c) dostavljanje, ocjenjivanje i potvrđivanje nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova država članica te praćenje njihove provedbe putem godišnjih izvješća o napretku;

(d) nadzor radi sprečavanja i ispravljanja makroekonomskih neravnoteža na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011.

Članak 4.

Provedba europskog semestra

1. Nakon ocjene nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova na temelju ove Uredbe, godišnjih izvješća o napretku i socioekonomskog stanja u državama članicama, Vijeće, na temelju preporuka Komisije, državama članicama prema potrebi upućuje preporuke uz punu primjenu pravnih instrumenata propisanih člancima 121. i 148. UFEU-a i povezanog sekundarnog zakonodavstva.

2. Države članice prije donošenja ključnih odluka o izradi svojih ekonomskih, socijalnih, strukturnih i proračunskih politika te politika zapošljavanja uzimaju u obzir šire smjernice za svoje ekonomske politike i preporuke i smjernice za zapošljavanje iz članka 3. stavka 3. točke (a) odnosno (b). Komisija prati napredak.

3. Nepostupanje države članice po smjernicama i preporukama iz stavka 2. može dovesti do:

(a) daljnjih preporuka;

(b) upozorenja Komisije ili preporuke Vijeća na temelju članka 121. stavka 4. UFEU-a;

(c) mjera na temelju ove Uredbe, Uredbe (EZ) br. 1467/97 ili Uredbe (EU) br. 1176/2011.

POGLAVLJE III.

REFERENTNI SMJER KRETANJA

Članak 5.

Referentni smjer kretanja

Ako dug opće države premašuje 60 % BDP-a ili deficit opće države premašuje 3 % BDP-a, Komisija dotičnoj državi članici i Gospodarskom i financijskom odboru dostavlja referentni smjer kretanja za neto rashode koji obuhvaća četverogodišnje razdoblje prilagodbe i njegovo moguće produljenje za najviše tri godine na temelju članka 14.

Članak 6.

Zahtjevi za referentni smjer kretanja koji se temelje na rizicima

Referentni smjer kretanja temelji se na rizicima i razlikuje za svaku državu članicu, čime se osigurava sljedeće:

(a) do kraja razdoblja prilagodbe i podrazumijevajući da nema daljnjih proračunskih mjera, predviđeni udio duga opće države uvjerljivo se smanjuje ili se nastavlja uvjerljivo smanjivati odnosno zadržava se na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a u srednjoročnom razdoblju;

(b) predviđeni deficit opće države smanjen je na razinu ispod 3 % BDP-a tijekom razdoblja prilagodbe i zadržava se ispod te referentne vrijednosti u srednjoročnom razdoblju, podrazumijevajući da nema daljnjih proračunskih mjera;

(c) fiskalna prilagodba tijekom razdoblja nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana u pravilu je linearna i barem je razmjerna ukupnoj prilagodbi tijekom cijelog razdoblja prilagodbe; i

(d) postoji usklađenost s korektivnom putanjom iz članka 3. stavka 4. Uredbe (EZ) br. 1467/97, ako je to primjenjivo.

Članak 7.

Zaštitna mjera za održivost duga

1. Referentnim smjerom kretanja osigurava se da se predviđeni udio duga opće države u BDP-u smanjuje za minimalni godišnji prosječni iznos od:

(a) 1 postotnog boda BDP-a sve dok udio duga opće države u BDP-u premašuje 90 %;

(b) 0,5 postotnih bodova BDP-a sve dok je udio duga opće države u BDP-u između 60 % i 90 %.

2. Prosječno smanjenje iz stavka 1. ovog članka izračunava se od godine prije početka referentnog smjera kretanja ili godine u kojoj se predviđa da će se postupak u slučaju prekomjernog deficita ukinuti na temelju Uredbe (EZ) br. 1467/97, ovisno o tome što nastupi kasnije, sve do kraja razdoblja prilagodbe.

Članak 8.

Zaštitna mjera za otpornost na deficit

1. Referentnim smjerom kretanja osigurava se nastavak fiskalne prilagodbe, ako je to potrebno, sve dok dotična država članica ne dosegne razinu deficita kojom se osigurava zajednička margina otpornosti u strukturnom smislu od 1,5 % BDP-a u odnosu na referentnu vrijednost deficita od 3 % BDP-a.

2. Godišnje poboljšanje strukturnog primarnog salda radi postizanja potrebne margine iznosi 0,4 postotna boda BDP-a, što se smanjuje na 0,25 postotnih bodova BDP-a u slučaju produljenja razdoblja prilagodbe iz članka 14.

Članak 9.

Prethodne smjernice Komisije

1. Do 15. siječnja godine u kojoj države članice moraju dostaviti svoje nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove na temelju članka 11. ili u roku od tri tjedna od zahtjeva države članice za dostavljanje revidiranog plana na temelju članka 15. Komisija dotičnoj državi članici i Gospodarskom i financijskom odboru dostavlja:

(a) temeljni okvir za srednjoročne projekcije javnog duga i rezultate;

(b) svoju makroekonomsku prognozu i pretpostavke;

(c) referentni smjer kretanja, ako se to zahtijeva na temelju članka 5., ili tehničke informacije, ako to zatraži država članica na temelju stavka 3. ovog članka, i odgovarajući strukturni primarni saldo, uključujući obrasce tablica i druge relevantne informacije koje su potrebne kako bi se osigurala mogućnost njegove potpune replikacije.

2. Tijekom mjeseca prije roka do kojeg Komisija državi članici treba dostaviti prethodne smjernice kako su navedene u stavku 1. ovog članka, ta država članica može zatražiti tehničku razmjenu informacija s Komisijom. Takva tehnička razmjena informacija pruža priliku za raspravu o najnovijim dostupnim statističkim informacijama i gospodarskim i fiskalnim izgledima dotične države članice.

3. Za države članice s deficitom opće države koji ne premašuje 3 % BDP-a i dugom opće države koji ne premašuje 60 % BDP-a, Komisija, na zahtjev države članice, dostavlja tehničke informacije o strukturnom primarnom saldu koje su potrebne kako bi se osiguralo da se ukupni deficit zadrži ispod razine od 3 % BDP-a podrazumijevajući da nema dodatnih mjera politike u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju i navodi upućuju li na to da je potrebna fiskalna prilagodba. Takve tehničke informacije usklađene su i sa zaštitnom mjerom za otpornost na deficit iz članka 8.

Članak 10.

Procjena vjerodostojnosti

1. Kako bi procijenila vjerodostojnost smanjenja predviđenog udjela duga opće države države članice ili njegova zadržavanja na razboritoj razini, Komisija primjenjuje predvidljivu i transparentnu metodologiju koja se može reproducirati i koja se temelji na sljedećim uvjetima:

(a) udio duga opće države smanjuje se ili zadržava na razboritim razinama prema deterministčkim scenarijima iz Komisijina okvira za srednjoročnu projekciju državnog duga;

(b) rizik da se udio duga opće države ne smanji u pet godina nakon razdoblja prilagodbe iz nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana dovoljno je nizak, pri čemu se taj rizik temelji na Komisijinoj analizi održivosti duga.

2. Nadležni odbor Europskog parlamenta može pozvati Komisiju da predstavi svoju metodologiju u kontekstu gospodarskog dijaloga iz članka 28.

3. Komisija objavljuje svoju procjenu vjerodostojnosti i obrasce tablica koji sadržavaju temeljne podatke i druge relevantne informacije kako bi se osigurala mogućnost replikacije rezultata u trenutku dostavljanja nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana na temelju članka 11.

POGLAVLJE IV.

NACIONALNI SREDNJOROČNI FISKALNO-STRUKTURNI PLANOVI

Članak 11.

Dostavljanje nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova

1. Svaka država članica do 30. travnja posljednje godine u kojoj je plan na snazi Vijeću i Komisiji dostavljaju nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Država članica i Komisija mogu se, prema potrebi, dogovoriti o produljenju tog roka za razumno razdoblje.

2. Država članica može od relevantne neovisne fiskalne institucije zatražiti da izda mišljenje o makroekonomskoj prognozi i makroekonomskim pretpostavkama na kojima se temelji kretanje neto rashoda, pri čemu se osigurava dovoljno vremena da neovisna fiskalna institucija pripremi svoje mišljenje.

Od 1. svibnja 2032. relevantne neovisne fiskalne institucije izdaju ta mišljenja, pod uvjetom da su izgradile dovoljne kapacitete. Ne izda li neovisna fiskalna institucija mišljenje u razumnom roku, to ne sprečava državu članicu da dostavi svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Ako je dostupno, mišljenje neovisne fiskalne institucije prilaže se nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu koji se dostavlja Komisiji.

3. Prije dostavljanja svojeg nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana svaka država članica provodi, u skladu sa svojim nacionalnim pravnim okvirom, savjetovanje s civilnim društvom, socijalnim partnerima, regionalnim tijelima i drugim relevantnim nacionalnim dionicima.

4. Prije dostavljanja svojeg nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana svaka država članica može raspraviti nacrt svojeg nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana sa svojim nacionalnim parlamentom, u skladu s nacionalnim pravnim okvirom.

5. Svaka država članica objavljuje svoj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan nakon što ga dostavi Vijeću i Komisiji.

Članak 12.

Tehnički dijalog

Svaka država članica prije dostavljanja nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana provodi tehnički dijalog s Komisijom kako bi se osigurala usklađenost nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana s člancima 13. i 15.

Članak 13.

Zahtjevi za nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove

Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan uključuje sljedeće:

(a) kretanje neto rashoda, kao i temeljne makroekonomske pretpostavke i planirane fiskalno-strukturne mjere kako bi se pokazala usklađenost s fiskalnim zahtjevima iz članka 16. stavka 2. i 3.;

(b) referentni smjer kretanja ili tehničke informacije koje je iznijela Komisija na temelju članka 5. odnosno članka 9. stavka 3.; ako nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan uključuje kretanje neto rashoda do iznosa koji su viši od onih u referentnom smjeru kretanja koji je Komisija izdala na temelju članka 5., dotična država članica u svojem planu navodi pouzdane ekonomske argumente utemeljene na podacima kojima objašnjava tu razliku;

(c) objašnjenje na koji će način dotična država članica osigurati provedbu reformi i ulaganja kojima se odgovara na glavne izazove utvrđene u kontekstu europskog semestra, osobito u preporukama za pojedinu zemlju, i objašnjenje na koji će način ta država članica doprinijeti sljedećim zajedničkim prioritetima Unije:

   i. pravednoj zelenoj i digitalnoj tranziciji, što uključuje klimatski cilj utvrđen u Uredbi (EU) 2021/1119;

   ii. socijalnoj i gospodarskoj otpornosti, uključujući europski stup socijalnih prava;

   iii. energetskoj sigurnosti; i

   iv. prema potrebi, izgradnji obrambenih sposobnosti;

(d) opis mjere dotične države članice kojom se odgovara na njoj upućene preporuke za pojedinu zemlju koje su relevantne za postupak u slučaju makroekonomskih neravnoteža na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 te, ako je to primjenjivo, na upozorenja Komisije ili preporuke Vijeća upućene na temelju članka 121. stavka 4. UFEU-a;

(e) ako je primjenjivo, objašnjenje na koji će način dotična država članica osigurati provedbu relevantnog skupa reformi i ulaganja iz članka 14. na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe države članice do najviše tri godine;

(f) učinak reformi i ulaganja koje je dotična država članica već provela, uz posvećivanje posebne pozornosti učinku na fiskalnu održivost putem budućih državnih prihoda, rashoda i potencijalnog rasta, na temelju pouzdanih ekonomskih dokaza utemeljenih na podacima;

(g) informacije o:

   i. glavnim makroekonomskim i proračunskim pretpostavkama;

   ii. implicitnim i nepredviđenim obvezama;

   iii. očekivanom učinku reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe;

   iv. predviđenoj razini javnih ulaganja koja financira država tijekom razdoblja obuhvaćenog nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom;

   v. potrebama za javnim ulaganjima, uključujući one povezane sa zajedničkim prioritetima Unije iz točke (c) ovog članka;

   vi. savjetovanjima s nacionalnim parlamentima i savjetovanjima iz članka 11.;

   vii. dosljednosti i, prema potrebi, komplementarnosti s fondovima kohezijske politike i planom za oporavak i otpornost dotične države članice tijekom operativnog razdoblja Mehanizma za oporavak i otpornost na temelju Uredbe (EU) 2021/241.

Članak 14.

Kriteriji za produljenje razdoblja prilagodbe

1. Ako se država članica obveže da će provesti relevantan skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz stavka 2., razdoblje prilagodbe može se produljiti do najviše tri godine.

2. Skup obveza u pogledu reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe, promatran u cjelini, mora ispunjavati u pravilu sljedeće kriterije:

(a) uključuje, na temelju vjerodostojnih i razboritih pretpostavki, održivo poboljšanje potencijala rasta i otpornosti gospodarstva dotične države članice;

(b) podupire fiskalnu održivost, uz strukturno poboljšanje državnih financija u srednjoročnom razdoblju, kao što je smanjenje udjela državnih rashoda u BDP-u ili povećanje udjela državnih prihoda u BDP-u;

(c) doprinosi zajedničkim prioritetima Unije iz članka 13. točke (c);

(d) odgovara na relevantne preporuke za pojedinu zemlju upućene dotičnoj državi članici, uključujući, ako je to primjenjivo, preporuke izdane u okviru postupka u slučaju makroekonomskih neravnoteža;

(e) osigurava da planirana ukupna razina javnih ulaganja koje financira država tijekom razdoblja obuhvaćenog nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom ne bude niža od srednjoročne razine prije tog razdoblja, uzimajući u obzir opseg i razmjere izazova specifičnih za pojedine zemlje.

3. Sve obveze u pogledu reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe moraju biti dovoljno detaljne, usredotočene su na početak razdoblja, vremenski ograničene i provjerljive te ispunjavati sljedeće kriterije:

(a) opis obveza u pogledu reformi i ulaganja jasan je i omogućuje Komisiji da ih ocijeni s obzirom na kriterije iz stavka 2.;

(b) reforme se provode u okviru razdoblja obuhvaćenog nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom;

(c) znatan napredak u provedbi ulaganja postiže se do kraja razdoblja prilagodbe;

(d) opis reformi i ulaganja uključuje pokazatelje, prema potrebi, kako bi se omogućila ocjena njihove provedbe i praćenja.

4. Skup obveza u pogledu reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe mora biti usklađen s obvezama uključenima u odobreni plan za oporavak i otpornost dotične države članice tijekom operativnog razdoblja Mehanizma za oporavak i otpornost na temelju Uredbe (EU) 2021/241 i sporazum o partnerstvu dogovoren u okviru višegodišnjeg financijskog okvira s dotičnom državom članicom.

Članak 15.

Revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan

1. Najkasnije 12 mjeseci prije isteka aktualnog nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana država članica može zatražiti da Komisiji dostavi revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan prije isteka razdoblja obuhvaćenog nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom ako postoje objektivne okolnosti koje onemogućuju njegovu provedbu u tom razdoblju. U tom slučaju revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan obuhvaća razdoblje koje traje do kraja izvornog razdoblja plana.

2. U slučaju da je imenovana nova vlada, država članica može dostaviti revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan koji obuhvaća novo četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje, ovisno o redovnom trajanju njezina zakonodavnog razdoblja.

3. Država članica može od relevantne neovisne fiskalne institucije zatražiti da izda mišljenje o makroekonomskoj prognozi i makroekonomskim pretpostavkama na kojima se temelji kretanje neto rashoda, pri čemu se osigurava dovoljno vremena da neovisna fiskalna institucija pripremi svoje mišljenje.

Od 1. svibnja 2032. relevantne neovisne fiskalne institucije izdaju ta mišljenja, pod uvjetom da su izgradile dovoljne kapacitete. Ne donese li neovisna fiskalna institucija mišljenje u razumnom roku, to ne sprečava državu članicu da dostavi svoj revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Ako je dostupno, mišljenje neovisne fiskalne institucije prilaže se revidiranom nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu koji se dostavlja Komisiji.

4. Kako bi država članica pripremila revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u skladu sa stavkom 1. ili 2., Komisija toj državi članici i Gospodarskom i financijskom odboru izdaje novi referentni smjer kretanja ili, na zahtjev države članice, nove tehničke informacije.

5. Uzimajući u obzir prijašnju prilagodbu dotične države članice ili izostanak te prilagodbe, novi referentni smjer kretanja ne ostavlja napore u pogledu fiskalne prilagodbe za kraj razdoblja i u pravilu ne dovodi do nižih napora u pogledu fiskalne prilagodbe.

6. Ako se dostavi revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan, primjenjuju se članci 12., 13. i 14. i članci od 16. do 20.

7. Ako je primjenjivo, Komisija osobito procjenjuje treba li se u okviru revidiranog nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana primjenjivati ili nastaviti primjenjivati produljenje razdoblja prilagodbe. U procjeni Komisije uzimaju se u obzir provedba obveza u pogledu skupa obveza u pogledu reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje iz izvornog nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana i promjene u pogledu izazova povezanih s javnim dugom u okviru revidiranog nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana.

Članak 16.

Komisijina ocjena nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova

1. Komisija ocjenjuje svaki nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u roku od šest tjedana od njegova dostavljanja. Dotična država članica i Komisija mogu se prema potrebi dogovoriti o produljenju tog roka, u pravilu za najviše dva tjedna.

2. Pri ocjenjivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Komisija za svaku državu članicu ispituje je li njezino kretanje neto rashoda u skladu sa zahtjevima da se dug opće države uvjerljivo smanjuje ili se nastavlja uvjerljivo smanjivati do kraja razdoblja prilagodbe odnosno da se ono zadržava na razboritim razinama ispod 60 % BDP-a, a da državni deficit bude smanjen ispod 3 % BDP-a i ondje se zadržava u srednjoročnom razdoblju.

3. Pri ocjenjivanju nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana Komisija za države članice koje su primile referentni smjer kretanja ispituje jesu li njihova kretanja neto rashoda u skladu sa zahtjevima iz članaka 6., 7. i 8.

4. Komisija za sve države članice ispituje jesu li njihovi nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni planovi u skladu sa zahtjevima iz članka 13.

5. Komisija ispituje je li, kad je riječ o dotičnoj državi članici, skup reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe u skladu s člankom 14.

Članak 17.

Potvrđivanje nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova u Vijeću

1. Na preporuku Komisije, Vijeće donosi preporuku kojom se utvrđuje kretanje neto rashoda dotične države članice i, ako je primjenjivo, potvrđuje obveze u pogledu skupa obveza u pogledu reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe iz nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana. Ta preporuka Vijeća u pravilu se donosi u roku od šest tjedana od trenutka kada Komisija donese preporuku.

2. Ako nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan služi kao plan korektivnog djelovanja potreban za ispravljanje prekomjernih makroekonomskih neravnoteža, kako je propisano u članku 31., Vijeće u svojoj preporuci također potvrđuje reforme i ulaganja potrebne za ispravljanje tih neravnoteža.

Članak 18.

Preporuka Vijeća o revidiranom nacionalnom srednjoročnom fiskalno-strukturnom planu

Ako smatra da nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan nije u skladu sa zahtjevima iz članka 16. stavaka 2., 3. i 5., uzimajući u obzir ocjenu Komisije, Vijeće na preporuku Komisije preporučuje da dotična država članica dostavi revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan.

Članak 19.

Preporuka Vijeća u slučaju neusklađenosti države članice

Vijeće na preporuku Komisije dotičnoj državi članici preporučuje da referentni smjer kretanja koji je izdala Komisija u pravilu predstavlja kretanje neto rashoda države članice ako:

(a) dotična država članica ne dostavi revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u roku od mjesec dana od preporuke Vijeća iz članka 18.;

(b) Vijeće smatra da revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan nije u skladu sa zahtjevima iz članka 16. stavaka 2., 3. i 5., uz odgovarajuće obrazloženje svojeg stajališta;

(c) država članica ne dostavi svoj prvi nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan ili novi nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u posljednjoj godini obuhvaćenoj aktualnim nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom, u skladu s člankom 11. stavkom 1.

U slučaju iz prvog podstavka točke (a) dotična država članica i Komisija mogu se usuglasiti o produljenju tog roka za, u pravilu, najviše mjesec dana.

Članak 20.

Neusklađenost države članice s obvezama u pogledu ulaganja i reformi na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe

Ako je državi članici odobreno produljenje razdoblja prilagodbe, ali ona ne ispuni u zadovoljavajućoj mjeri svoj skup obveza u pogledu reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje iz članka 14., Vijeće može, na preporuku Komisije i u skladu s člankom 29., preporučiti revidirano kretanje neto rashoda s kraćim razdobljem prilagodbe, osim ako postoje objektivne okolnosti koje onemogućuju provedbu do izvornog roka.

POGLAVLJE V.

PROVEDBA NACIONALNIH SREDNJOROČNIH FISKALNO-STRUKTURNIH PLANOVA

Članak 21.

Godišnje izvješće o napretku

1. Svaka država članica do 30. travnja svake godine Komisiji podnosi izvješće o napretku.

2. Godišnje izvješće o napretku sadržava prije svega informacije o napretku u provedbi kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, provedbi širih reformi i ulaganja u kontekstu europskog semestra te, ako je to primjenjivo, u provedbi skupa reformi i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe.

3. Sve države članice objavljuju svoje godišnje izvješće o napretku.

4. Komisija se koristi informacijama koje su dostavile države članice u svojim godišnjim izvješćima o napretku, zajedno s drugim relevantnim informacijama, za potrebe izrade ocjene iz članka 4. stavka 1. Ocjena Komisije objavljuje se.

5. Države članice mogu, u skladu sa svojim nacionalnim pravnim okvirima, o izvješću o napretku raspravljati u svojim nacionalnim parlamentima i s civilnim društvom, socijalnim partnerima i relevantnim dionicima.

Članak 22.

Praćenje koje provodi Komisija

1. Komisija prati provedbu nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana, a posebno kretanje neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće te reforme i ulaganja na kojima se temelji produljenje razdoblja prilagodbe.

2. Komisija uspostavlja kontrolni račun radi praćenja kumulativnih pozitivnih i negativnih odstupanja zabilježenih neto rashoda od kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, koji se vraća u početno stanje nakon što Vijeće potvrdi novi nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan.

3. Na kontrolnom računu evidentira se dugovanje kada su zabilježeni neto rashodi u dotičnoj državi članici u određenoj godini iznad kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće.

4. Na kontrolnom računu evidentira se potraživanje kada su zabilježeni neto rashodi u dotičnoj državi članici u određenoj godini ispod kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće.

5. Zaključni saldo kontrolnog računa zbroj je godišnjih dugovanja i potraživanja iz stavaka 3. i 4. Izražava se kao postotak BDP-a.

6. Dugovanja i potraživanja evidentiraju se na godišnjoj razini na temelju podataka o realizaciji.

7. Ako je Vijeće donijelo preporuku na temelju članka 25. ili 26., na kontrolnom računu dotične države članice ne evidentiraju se odstupanja.

Članak 23.

Uloga neovisnih fiskalnih institucija

1. Države članice mogu od relevantne neovisne fiskalne institucije iz članka 8.a Direktive 2011/85/EU zatražiti da dostavi procjenu usklađenosti podataka o realizaciji proračuna navedenih u godišnjem izvješću o napretku s kretanjem neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće.

2. Ako je to primjenjivo, države članice mogu zatražiti da relevantna neovisna fiskalna institucija analizira čimbenike na kojima se temelji odstupanje od kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće. Takva je analiza neobvezujuća i predstavlja dodatak uz analizu Komisije.

Članak 24.

Europski fiskalni odbor

1. Europski fiskalni odbor, osnovan Odlukom Komisije (EU) 2015/1937 ([23]), savjetuje o izvršavanju funkcija Komisije i Vijeća u multilateralnom fiskalnom nadzoru kako je utvrđen u člancima 121., 126. i 136. UFEU-a.

2. Europski fiskalni odbor u izvršavanju svojih zadaća potpuno je neovisan te obavlja svoja zaduženja nepristrano i isključivo u interesu Unije u cjelini. Ne traži niti prima upute od bilo koje vlade države članice, institucija ili tijela Unije ni bilo kojeg drugog javnog ili privatnog tijela.

3. Za potrebe stavka 1. zadaće Europskog fiskalnog odbora uključuju:

(a) pružanje pravodobne **ex post** evaluacije provedbe okvira fiskalnog upravljanja Unije;

(b) savjetovanje o budućem fiskalnom stanju prikladnom za europodručje u cjelini, kao i o prikladnim nacionalnim fiskalnim stanjima usklađenima s njime u okviru pravila Pakta o stabilnosti i rastu;

(c) pružanje savjeta, na zahtjev Komisije ili Vijeća, o provedbi Pakta o stabilnosti i rastu, što uključuje produljenje opće klauzule o odstupanju u skladu s člankom 25. stavkom 3. ove Uredbe;

([23]) Odluka Komisije (EU) 2015/1937 od 21. listopada 2015. o osnivanju neovisnog savjetodavnog Europskog fiskalnog odbora (SL L 282, 28.10.2015., str. 37.).

(d) blisko surađivanje s neovisnim fiskalnim institucijama iz članka 8.a Direktive 2011/85/EU u cilju promicanja razmjene primjera najbolje prakse;

(e) iznošenje prijedloga za budući razvoj fiskalnog okvira.

4. Europski fiskalni odbor sastoji se od predsjednika i četiriju članova.

5. Predsjednika i članove Europskog fiskalnog odbora odabire i imenuje Komisija nakon savjetovanja s Europskim parlamentom i Vijećem, a slijedom transparentnog postupka i na temelju dokazanog analitičkog iskustva i kompetencija u analizi javnih financija i u području makroekonomije. Predsjednik i članovi Europskog fiskalnog odbora imenuju se na razdoblje od tri godine s mogućnošću jednog produljenja na dodatno razdoblje od tri godine.

6. Europski fiskalni odbor donosi vlastiti poslovnik.

7. Europski fiskalni odbor jedanput godišnje o svojim aktivnostima izvješćuje Europski parlament, Vijeće i Komisiju. Sva izvješća i savjeti Europskog fiskalnog odbora objavljuju se.

Članak 25.

Opća klauzula o odstupanju

1. Vijeće na preporuku Komisije utemeljenu na njezinoj analizi može, u pravilu u roku od četiri tjedna, donijeti preporuku kojom se državama članicama dopušta odstupanje od kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, u slučaju ozbiljnog gospodarskog pada u europodručju ili Uniji u cjelini, pod uvjetom da se time ne ugrozi fiskalna održivost u srednjoročnom razdoblju. Vijeće za takvo odstupanje određuje rok od godinu dana.

2. Sve dok europodručje ili Unija u cjelini bilježi ozbiljan gospodarski pad, Komisija prati održivost duga i osigurava koordinaciju politika te dosljednu kombinaciju politika kojom se uzimaju u obzir dimenzija europodručja i Unije.

3. Vijeće na preporuku Komisije može produljiti razdoblje tijekom kojeg države članice mogu odstupiti od svojeg kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, pod uvjetom da europodručje ili Unija u cjelini i dalje bilježi ozbiljan gospodarski pad. Europski fiskalni odbor daje mišljenje o produljenju opće klauzule o odstupanju. Produljenje se može odobriti više puta. Međutim, svako produljenje odobrava se na dodatno razdoblje od najviše godinu dana.

Članak 26.

Nacionalne klauzule o odstupanju

1. Na zahtjev države članice i na preporuku Komisije utemeljenu na njezinoj analizi Vijeće može, u roku od četiri tjedna od preporuke Komisije, donijeti preporuku kojom se državi članici dopušta odstupanje od njezina kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće ako iznimne okolnosti koje su izvan kontrole te države članice ostave goleme posljedice na njezine javne financije, pod uvjetom da se takvim odstupanjem ne ugrozi fiskalna održivost u srednjoročnom razdoblju. Vijeće određuje rok za takvo odstupanje.

2. Na zahtjev dotične države članice i na preporuku Komisije, Vijeće može produljiti razdoblje tijekom kojeg ta država članica može odstupati od kretanja neto rashoda kako ga je utvrdilo Vijeće, pod uvjetom da iznimne okolnosti i dalje postoje. Produljenje se može odobriti više puta. Međutim, svako produljenje odobrava se na dodatno razdoblje od najviše godinu dana.

POGLAVLJE VI.

TRANSPARENTNOST I PRIHVAĆANJE ODGOVORNOSTI

Članak 27.

Uloga Europskog parlamenta

1. Europski parlament na redovan i strukturiran način sudjeluje u europskom semestru radi povećanja transparentnosti te prihvaćanja i preuzimanja odgovornosti za donesene odluke, posebno putem gospodarskog dijaloga iz članka 28.

2. Komisija prosljeđuje Europskom parlamentu nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove koje su dostavile države članice. Komisija obavješćuje Europski parlament o svojoj ukupnoj ocjeni tih nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova. Nadležni odbor Europskog parlamenta može, putem gospodarskog dijaloga iz članka 28., zatražiti da se Komisija pojavi pred njime. U takvim se prigodama Komisiju može pozvati da predstavi svoju ocjenu nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova.

3. Predsjednik Vijeća i Komisija redovito obavješćuju Europski parlament o rezultatima multilateralnog nadzora na temelju ove Uredbe.

4. Predsjednik Vijeća i Komisija u svoje izvješće Europskom parlamentu uključuju rezultate multilateralnog nadzora provedenog na temelju ove Uredbe.

5. Predsjednik Euroskupine svake godine izvješćuje Europski parlament o razvoju događaja u području multilateralnog nadzora koji se odnosi na europodručje.

6. Komisija priprema i prosljeđuje Vijeću barem sljedeće informacije i stavlja te informacije na raspolaganje Europskom parlamentu bez nepotrebne odgode:

(a) procjene održivosti duga i povezani metodološki okvir, nakon što su objavljeni;

(b) nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove koje su dostavile države članice, uključujući referentne smjerove kretanja i kretanja neto rashoda te sve njihove revizije;

(c) godišnja izvješća o napretku koja su dostavile države članice;

(d) ocjene Komisije i njezine preporuke Vijeću na temelju članaka od 17. do 20. ove Uredbe;

(e) prema potrebi, Komisijinu analizu ekonomskih i socijalnih kretanja objavljenih u sklopu europskog semestra;

(f) upozorenja Komisije na temelju članka 121. stavka 4. UFEU-a;

(g) u slučaju aktivacije klauzula o odstupanju na temelju članka 25. ili 26. ove Uredbe, Komisijinu analizu u kojoj se utvrđuje da fiskalna održivost u srednjoročnom razdoblju neće biti ugrožena.

7. Nadležni odbor Europskog parlamenta može pozvati Komisiju najmanje dvaput godišnje da pruži informacije o rezultatima multilateralnog nadzora u okviru gospodarskog dijaloga iz članka 28.

Članak 28.

Gospodarski dijalog

1. Kako bi se poboljšao dijalog među institucijama Unije, posebno između Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije, Europski parlament može pozvati predsjednika Vijeća, Komisiju i, prema potrebi, predsjednika Europskog vijeća ili predsjednika Euroskupine da se pojave pred Europskim parlamentom radi rasprave o političkim smjernicama koje je Komisija uputila državama članicama, zaključcima Europskog vijeća i rezultatima multilateralnog nadzora na temelju ove Uredbe.

2. U kontekstu europskog semestra traži se, prema potrebi, mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora, Odbora za ekonomsku politiku, Odbora za zapošljavanje i Odbora za socijalnu sigurnost.

3. Relevantni dionici, osobito nacionalni parlamenti i socijalni partneri, prema potrebi sudjeluju u kontekstu europskog semestra u glavnim pitanjima politika, u skladu s odredbama UFEU-a te nacionalnim pravnim i političkim aranžmanima.

4. Nadležni odbor Europskog parlamenta može pozvati predsjednika Vijeća, Komisiju i, prema potrebi, predsjednika Europskog vijeća ili predsjednika Euroskupine kako bi raspravili o nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima te drugim informacijama navedenima u članku 27. stavku 6.

5. Predsjednik Vijeća i Komisija u skladu s člankom 121. stavkom 5. UFEU-a i, prema potrebi, predsjednik Euroskupine svake godine izvješćuju Europski parlament i Europsko vijeće o rezultatima multilateralnog nadzora.

Članak 29.

Pravilo poštovanja ili obrazloženja

Od Vijeća se u pravilu očekuje da slijedi preporuke i prijedloge Komisije ili javno obrazloži svoje stajalište.

Članak 30.

Dijalog s državom članicom

Nadležni odbor Europskog parlamenta može državi članici kojoj je upućena preporuka Vijeća na temelju članka 121. stavka 4. UFEU-a ponuditi mogućnost da sudjeluje u razmjeni mišljenja.

POGLAVLJE VII.

INTERAKCIJA S UREDBOM (EU) BR. 1176/2011

Članak 31.

Interakcija s postupkom u slučaju makroekonomske neravnoteže

1. Ako iz ocjenjivanja u skladu s člankom 21. ove Uredbe proizađe da je provedba reformi i ulaganja uključenih u nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan države članice i relevantnih za makroekonomske neravnoteže nezadovoljavajuća, to uzimaju u obzir:

(a) Komisija pri provedbi detaljnih preispitivanja u skladu s člankom 5. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1176/2011; i

(b) Vijeće i Komisija za svoje preporuke, kada razmatraju treba li utvrditi postojanje prekomjerne neravnoteže i preporučiti da dotična država članica poduzme korektivno djelovanje u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1176/2011.

Komisija uzima u obzir sve informacije koje dotična država članica smatra relevantnima.

2. Država članica u vezi s kojom je u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1176/2011 pokrenut postupak u slučaju prekomjerne neravnoteže dostavlja revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u skladu s člankom 15. ove Uredbe. Taj revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan slijedi preporuku Vijeća donesenu u skladu s člankom 7. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Dostavljanje revidiranog nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana podliježe potvrdi Vijeća u skladu s člancima od 17. do 20. ove Uredbe. Revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan ocjenjuje se u skladu s člankom 16. ove Uredbe.

3. Ako država članica dostavi revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan na temelju stavka 2. ovog članka, taj revidirani plan služi kao plan korektivnog djelovanja propisan člankom 8. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1176/2011 i u njemu se navode konkretne mjere politike koje je dotična država članica provela ili namjerava provesti te uključuje rokove za te mjere.

4. Vijeće, u skladu s člankom 8. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1176/2011, na temelju izvješća Komisije ocjenjuje revidirani nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan u roku od dva mjeseca od njegova dostavljanja. Praćenje i ocjenjivanje provedbe revidiranog plana provode se u skladu s člankom 22. ove Uredbe i člancima 9. i 10. Uredbe (EU) br. 1176/2011.

POGLAVLJE VIII.

INTERAKCIJA S UREDBOM (EU) BR. 472/2013

Članak 32.

Interakcija s postupkom pojačanog nadzora

1. Odstupajući od članaka 11. i 21. ove Uredbe, država članica nema obvezu podnošenja nacionalnog srednjoročnog fiskalno-strukturnog plana ili godišnjeg izvješća ako podliježe programu makroekonomske prilagodbe na temelju članka 7. Uredbe (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ([24]).

([24]) Uredba (EU) br. 472/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o jačanju gospodarskog i proračunskog nadzora država članica europodručja koje su u poteškoćama ili kojima prijete ozbiljne poteškoće u odnosu na njihovu financijsku stabilnost (SL L 140, 27.5.2013., str. 1.).

2. Ako država članica ima aktivan nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan, a na tu se državu članicu počne primjenjivati program makroekonomske prilagodbe na temelju članka 7. Uredbe (EU) br. 472/2013, pri izradi programa makroekonomske prilagodbe uzima se u obzir taj nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan.

POGLAVLJE IX.

ZAJEDNIČKE ODREDBE

Članak 33.

Dijalog s državama članicama

Komisija osigurava kontinuiran dijalog s državama članicama. U tu svrhu Komisija posebno provodi misije radi ocjene socioekonomskog stanja u dotičnoj državi članici i utvrđivanja svih rizika ili poteškoća pri usklađivanju s ovom Uredbom. Za potrebe tog dijaloga Komisija može zatražiti mišljenja relevantnih dionika sa sjedištem u dotičnoj državi članici.

Članak 34.

Misije praćenja

1. Komisija može provoditi misije praćenja u državama članicama kojima su upućene preporuke na temelju članka 121. stavka 4. UFEU-a.

2. Ako je riječ o državi članici čija je valuta euro ili državi članici koja sudjeluje u tečajnom mehanizmu u trećoj fazi ekonomske i monetarne unije (ERM II), kako je uspostavljen Rezolucijom Europskog vijeća od 16. lipnja 1997. ([25]), Komisija može prema potrebi pozvati predstavnike Europske središnje banke da sudjeluju u tim misijama praćenja.

Članak 35.

Izvješće

1. Komisija do 31. prosinca 2030. i svakih pet godina nakon toga objavljuje izvješće o primjeni ove Uredbe popraćeno, prema potrebi, prijedlogom o njezinoj izmjeni.

2. U izvješću iz stavka 1. preispituje se:

(a) djelotvornost ove Uredbe u postizanju ciljeva navedenih u članku 1.;

(b) napredak u postizanju bliskije koordinacije ekonomskih politika i održive konvergencije gospodarskih rezultata država članica.

3. Izvješće se prosljeđuje Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 36.

Prijelazne odredbe

1. Za prve nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove primjenjuju se sljedeće odredbe:

(a) odstupajući od članka 9. stavka 1., Komisija dotičnim državama članicama najkasnije do 21. lipnja 2024. dostavlja prethodne smjernice utemeljene na najnovijoj prognozi Komisije, a države članice do 20. rujna 2024. dostavljaju svoje nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove, u skladu s člankom 11., osim ako država članica i Komisija postignu dogovor o produljenju tog roka za razumno razdoblje;

(b) odstupajući od članka 9. stavka 2., države članice mogu zatražiti tehničku razmjenu informacija s Komisijom tijekom mjeseca koji prethodi 21. lipnju 2024.;

(c) odstupajući od članka 11. stavka 3., države članice mogu provesti javno savjetovanje sa socijalnim partnerima, regionalnim tijelima, organizacijama civilnog društva i drugim relevantnim nacionalnim dionicima u skladu s načelima utvrđenima u članku 11., uz odgovarajuće rokove;

([25]) SL C 236, 2.8.1997., str. 5.

(d) tijekom operativnog razdoblja Mehanizma za oporavak i otpornost, obveze uključene u odobreni plan za oporavak i otpornost dotične države članice uzimaju se u obzir za produljenje razdoblja prilagodbe u skladu s člankom 14., pod uvjetom da plan za oporavak i otpornost sadržava znatne reforme i ulaganja usmjerene na poboljšanje fiskalne održivosti i jačanje potencijala rasta gospodarstva, a dotična država članica obveže se da će nastaviti s radom na reformama tijekom preostalog razdoblja obuhvaćenog nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planom i zadržati razine ulaganja koje financira država realizirane u prosjeku tijekom razdoblja obuhvaćenog planom za oporavak i otpornost;

(e) ako država članica zatraži izuzeće od zaštitne mjere iz članka 6. točke (c) kojom se izbjegava prilagodba pri kraju razdoblja, projekti poduprti zajmovima iz Mehanizma za oporavak i otpornost te nacionalnim sufinanciranjem programa koje Unija financira u 2025. i 2026. uzimaju se u obzir, pod uvjetom da se tim izuzećem ne ugrožava fiskalna održivost u srednjoročnom razdoblju;

(f) uzimajući u obzir izniman učinak nedavnih gospodarskih šokova i trenutačnu neizvjesnost u pogledu procjena potencijalnog rasta, države članice mogu se poslužiti stabilnijim vremenskim okvirima od onih koje proizlaze iz zajednički usuglašene metodologije, pod uvjetom da je to na odgovarajući način opravdano gospodarskim argumentima i da kumulativni rast tijekom cijelog razdoblja projekcije ostaje općenito usklađen s rezultatima te metodologije.

2. Komisija do 31. prosinca 2028. izvješćuje Europski parlament i Vijeće o svojim preliminarnim nalazima o primjeni ove Uredbe.

Članak 37.

Stavljanje izvan snage Uredbe (EZ) br. 1466/97

Uredba (EZ) br. 1466/97 stavlja se izvan snage.

Članak 38.

Stupanje na snagu

Ova Uredba stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. travnja 2024.

Za Europski parlament	*Za Vijeće*
Predsjednica	*Predsjednik*
R. METSOLA	M. MICHEL